

и да го е намиралъ (Молиеръ също изповядва: Je grand mon bien où je le trouve), но го прѣкарва по-напредъ презъ горнилото на своя индивидуалитетъ, дава му своя душа, па тогава чакъ го изважда за проданъ на пазаря, — когато чуждото е станало свое. Така е въ нашия случай. Между думитѣ на Мидраша и Хайневата пѣсень има такава разлика, каквато има между неотесана канара карарски мраморъ и издѣланата отъ нея статуя на Торвалдсена. Мидрашъ ни разказва за тѣгата на една палма въ Емаусъ, оплодотворена отъ друга Ерихонска палма, — Хайне ни прави сподѣлници на тѣгата на единъ свѣренъ боръ, осъденъ да купнѣй въ вѣчна раздѣла отъ палмата, своята изгора, купиваща на пекътъ въ пустинята. Лепетътъ на наивния вѣсточенъ ашикъ е засѣгналъ въображението на модерния чародѣецъ на словото, и го е подсѣтилъ какъ да даде изразъ на трагедията на своята душа. Тази трагедия азъ вече споменахъ по-горѣ. Тукъ ще отбѣлѣжа само, че тѣгата на стройната Палма върху палящата скала е само блѣдъ на Бора. И въ действителность, до колкото се знае, Амалия е живѣла и умрѣла доволна отъ своя свѣтовенъ дълъ, и както друга една пѣсень на поета иска да ни увери, имала е хубавелка дъщеря, — съвсѣмъ прилична на майка си, съ същите очи, както онѣи, които сж го направили тъй злочестъ.¹ Мѣка е било уречено само на Хайне. И тази мѣка, изразена въ пѣсни, е причинявала висша естетическа наслада на онѣи, които могатъ да ги четжтъ въ оригинала, и непреодолима мѣка на прѣводчитѣ имъ. Който знае тѣи пѣсни само по прѣводи, не може да има и най-блѣдно прѣдставление за своеобразната прѣлестъ, която тѣ иматъ въ оригинала. Най-добритѣ прѣводи (каквито сж напр. рускитѣ прѣводи на М. Л. Михайлова) могатъ прѣдаде мисльта и добрѣ и хубаво, но чудната мелодия на стихътъ и богатитѣ нюанси на поетическия нѣмски (и специално Хайневски) езикъ, — това е абсолютно безсиленъ да прѣдаде на своя идиомъ и най-конгенияленъ прѣводачъ. А въздѣйствието отъ тѣи пѣсни се дължи толкова на тѣхното съдържание, колкото и на външната имъ форма. Съдържанието на една пѣсень е нераздѣлно отъ неговото облекло, както човѣшкото тѣло отъ неговата кожа. Какво би прѣдставявало то безъ нея? Парчета месо, кокали, жили и разни дробинета, може би интересни за други

¹ Heines Werke, Ausgabe Elster, v. II, 36.